

Salaojitus

Salaoja

Sisällys

- [1 Yleistä](#)
- [2 Suunnittelu ja sopimukset](#)
 - [2.1 Järjestelmäojitus](#)
 - [2.2 Hajasalaojitus](#)
- [3 Kustannukset ja työn määrä](#)
- [4 Tarvikkeet ja välineet](#)
- [5 Työ](#)
 - [5.1 Paalutus](#)
 - [5.2 Kaivuu](#)
 - [5.3 Asennus](#)
- [6 Salaojan huolto](#)
 - [6.1 Rautasaostumat](#)
 - [6.2 Lietetukkeumat](#)
 - [6.3 Juuritukkeumat](#)

Yleistä

Pellot ovat kuin pöytää ja isännän mieli iloinen, kun vesi virtaa Paloheimon pätevissa salaojaputkissa.
Riihimäen tiilitehdas 1961.

Salaojitettaessa eli asetettaessa muovi, savi tai lautaputkia maan alle käytettävä viljelypinta-ala lisääntyy. Sarkaojiin verrattuna noin 11 %. Kasvulohkojen sijoittelu helpottuu ja kuivuminen keväällä on nopeampaa, jolloin kasvukaudesta tulee pidempi. Myös ravinteiden huuhtoutuminen on vähäisempää. Avo-ojien vähäisyyden takia mös sato on tasalautuisempaa. Tämä vaihtoehto kaventaa kuitenkin luonnon monimuotoisuutta viljelyalojen lähellä vieden elinpaikkoja hyönteisiltä ja eläimiltä. Myös esteettisesti ihmissilmään ojien ja eri kasvien pilkkoma maisema on täysin erilainen kuin valtava yhtenäinen pinta-ala jopa horisonttiin asti.

Salaojitusta on tehty niin tiiliputkilla kuin lautaputkilla. Lautaputken pitää olla jatkuvasti veden sisässä, jotta se ei ala lahoamaan. Nykyisenkaltaiset muoviputket tulivat käyttöön 1960-luvulla.

Katso aiheeseen liittyvä sivu [Ojitus](#).

Suunnittelu ja sopimukset

Salaojitusta suunniteltaessa on hyvä tutkailla rauhassa alueen käyttäytymistä veden suhteen. Pintavesiä, kuivumista, korkeuseroja, maalajia, lähteitä, valtaojien ja reunaojien kuntoa.

Järjestelmäojitus

Imuojat kokoavat ja kuljettavat veden maasta suurempiin kokoajajoihin. Kokoajaoja kuljettaa veden valtaojaan tai vesistöön. Järjestelmällinen yksittäisöjitus erikoistapauksissa.

Hajasalaojitus

Tarpeenmukainen salaojitus. Ojat tehdään vain poikkeuksellisen kosteaan paikkaan. Myös järjestelmäojituksen tihennys määrässä kohdin.

Kustannukset ja työn määrä

Tarvikkeet ja välineet

- Salaojaputki
 - riittävä vedeotto ja johtokyky. Maalajille sopiva materiaali.
 - Tiiliputki sopii kivennäismaille, mutta ei turve- ja suomaille. Poltettu saviputki on usein noin 30 cm mittainen ja se asennetaan niin että putkien väliin jää enintään 5 mm rako, josta vesi hakeutuu putkistoon. Löytyy myös erikoismalleja kuten siiviläputkia ja liitosputkia. Kestävä.
 - Lauta- tai pyöröpuuputki.
 - Risusalaoja
 - Kivet
 - Muoviputki on uritettua ja rei'itettyä. Sopii myös eloperäisille ja pehmeäpohjaisille maille.
- Sora

Työ

Paalutus

Merkitään ojien paikat ja korkeudet

Kaivuu

- Ojan syvyys on vähintään 100 cm roudan takia. Hedelmätarhoissa vähintään 140 cm juurien takia. Juuret hakeutuvat mieluusti salaojaputkiin.
- Kaivannon pohja tasainen.

Asennus

- Tiiviisti ojan pohjaa vasten. Alkupäähän tulppa.
- Tiiliputkella enintään 5 mm saumat
- Liitokset haarakappalilla ja liittimillä
- Välittömästi sorastus eli 5-10 cm kerros soraa. Sen päälle 15-20 cm ruokamultaa eli elävää materiaalia ettei soran päälle synny vettä läpäisemätön liettymiskerros. Maanpintaan asti täyttömaata. Soran tarkoitus on estää saostuvien aineiden pääsy putkeen ja estää sen vahingoittuminen.
 - ympärysaineena voidaan käyttää myös soran sijaan sahajauhoa tai putken ympäri sidottua olkea tms.
- Kaivot ja sorasilmäkket. Samalla tehdään myös tarkistuskaivoja risteyskohtiin, joista voidaan

seurata vedenpinnan korkeutta maassa sekä puhdistaa putkistoja. Nämä sijaitsevat yleensä putkien päissä tai kaltevuuden muutoskohdissa. Kaivot keräävät myös lietettä.

- Sorasilmäke on hyödyllinen heikosti vettä läpäisevissä maissa kuten savessa. Se on kaivanto, joka täytetään pintaan asti soralla, joka johtaa veden salaojaan.

Salaojan huolto

Seuraa salaojajärjestelmän toimivuutta ja tyhjennä tarpeen mukaan kaivoja ja raivaa putkien päitä. Tavallisimpiin huoltotöihin kuuluu huuhtelu huuhteluliitoksesta tai kaivoista. Paras aika on kesäkuussa. Pahat tukkeumat on avattava mekaanisesti.

Rautasaostumat

Syntyy rautapitoisen pohjaveden alueella tai ns. rautabakteerien vaikutuksesta raudan hapettuessa. Vedenalaisessa salaojituksessa ei sakkaantumista tapahdu hapenpuutteen takia. Veden rautapitoisuuden ollessa pienempi kuin 5 mg/l on saostumisvaara pieni. Yli 15 mg/l on merkittävä.

- Poistetaan huuhtelemalla ja torjutaan esimerkiksi syvillä avo-øjilla jolloin rauta sakkaantuu ennen salaojaan tuloa. Myös paksu ympärysainekerros saattaa vähentää.

Lietetukkeumat

Usein huolimattoman hoidon seurauksena. Laskuaukko tukkeutunut tai lietekaivo täynnä. Tähän vaikuttaa myös rakennusvirheet, esimerkiksi liian vähäinen putkenympärysaine. Säännöllinen huolto ehkäisee paljon.

Juuritukkeumat

Eryteisesti koskee kokoojaojia. Pajun ja kortteen juuret erityisesti tunkeutuvat salaojiin tukkien sen. Tarpeeksi syvä ojitus ja tarvittaessa suojakangaspäälyste.